

**Fejér Megyei Gyermekvédelmi Központ
és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat
8000 Székesfehérvár, Tüzér u. 6.**

**SZABÁLYZAT A GYERMEKVÉDELMI GYÁMOK
FELADATELLÁTÁSÁHOZ**

Hatályos: 2014. január 1-től

Módosítva: 2015. október 05.

Módosítva: 2017. április 10.

Jóváhagyta és kiadmányozta:

Készítette: Tiringner László

.....
Deresné Tanárki Mária
igazgató

Székesfehérvár

Gyámság a gyermekvédelemben

Az 1997. évi XXXI. törvénnyel (továbbiakban: Gyvt.) bevezetett intézkedések megreformálták a gyermekvédelem alapjait. A jogalkotó felértékelte a gyermek családjában történő nevelkedését, gondozását, e köré az alapelv köré építkezve fogalmazta meg a gyermekvédelem új szabályrendszerét, amelynek kapcsán 2014-től változás állt be.

A 2014. március 15-től hatályos Polgári Törvénykönyv IV. könyve (továbbiakban: Ptk.) az ún. Családjogi Könyv 4: 224. §-a kiemeli: a gyám – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – a gyámsága alatt álló gyermek gondozója, nevelője, vagyonának kezelője és a gyermek törvényes képviselője.

2017. január 1-től hatályba lépett a helyettes gyermekvédelmi gyámság jogintézménye. „A gyámhatóság a gyermek számára - gondozási helyétől függetlenül - a területi gyermekvédelmi szakszolgálat javaslata alapján, a gyermekvédelmi gyám kirendelésével egyidejűleg - a gyermekvédelmi gyám távolléte vagy feladatai ellátásában való tényleges akadályoztatása esetén az azonnali döntést, intézkedést igénylő ügyekben a helyettesítés megoldása érdekében - helyettes gyermekvédelmi gyámot rendel.” A többi esetben a felülvizsgálati eljárások során kerül sor helyettes gyermekvédelmi gyám kirendelésére.

- **Ki kerülhet gyámság alá?**

Az a kiskorú, aki valamilyen oknál fogva nem áll szülői felügyelet alatt, az gyámság alá tartozik. Ez mindkét szülő esetében igaz, azaz abban az esetben, ha egyik szülő szülői felügyelete sem áll fenn, a gyermek gyámság alá kerül. Ide tartoznak azok az esetek is, amikor nem lehet tudni, hogy a gyermeknek kik a szülei, azaz a talált gyermekek mellé is gyámot kell kinevezni.

A Ptk. 4: 230. §-a kiemelten tekint a munkába álló gyermekvédelmi gyámokra. **Gyermekvédelmi gyámság alá tartozik** különösen az a gyermek,

- akit nevelésbe vettek
- akit ideiglenes hatállyal gyermekvédelmi nevelőszülőknél, gyermekotthonban vagy más bentlakásos intézményben helyeztek el, és szülője ellen a szülői felügyelet megszüntetése iránt per indult; vagy
- akinek a szülője hozzájárult gyermeke titkos örökbefogadásához.

Gyámrendelésre kizárólag az illetékes gyámhivatalok jogosultak, vagyis nem automatikusan kerülnek a kiskorúak gyámság alá, hanem hatósági határozat szükséges hozzá.

A Ptk. 4: 225. § (1)-(2) bekezdése alapján: „a kiskorú gyermek közeli hozzátartozója és az a személy, akinek a gondozásában a gyermek él, köteles a gyámhatóságnak késedelem nélkül bejelenteni, ha a kiskorú részére gyám kirendelése szükséges. A bíróság vagy más hatóság is köteles értesíteni a gyámhatóságot, ha hivatalos eljárása során tudomást szerez arról, hogy valamely kiskorú részére gyámot kell rendelni. A gyámrendelés szükségességét bárki bejelentheti. A gyámot a gyámhatóság hivatalból rendeli ki.”

További lényeges elv a gyámrendelés hátterében a gyermek véleményének figyelembe vétele, a Ptk. 4: 228. §-a alapján: „A gyámrendelés során az ítélőképessége birtokában lévő kiskorú gyermek véleményét – korára, érettségére tekintettel – megfelelő súllyal figyelembe kell venni. Nem rendelhető a tizennegyedik életévét betöltött gyermek gyámjává az, aki ellen a gyermek alapos okból, kifejezetten tiltakozik.”

A gyám személyével kapcsolatban a Ptk. többféle helyzetet is azonosít, nevezetesen:

- **Nevezett gyám:** a gyámság elsősorban azt illeti meg, akit a szülői felügyeletet gyakorló szülő közokiratban vagy végintézkedésben gyámul megnevezett. Ha a szülői felügyeletre egyaránt jogosult szülők eltérő gyámot neveztek meg, a gyermek érdekét mérlegelve a gyámhatóság határoz arról, hogy a gyámságot melyikük lássa el.
- **Rendelt gyám:** nevezett gyám hiányában a gyámhatóság elsősorban a gyámság ellátására alkalmas közeli hozzátartozót rendel gyámul. Ha ilyen hozzátartozó nincs, a gyámhatóság más hozzátartozót vagy arra alkalmas személyt rendel gyámul, elsősorban azok közül, akik a gyermek gondozásában, nevelésében már korábban részt vállaltak.
- **Kötelező gyámrendelés:** a gyermek gyámjává kell rendelni azt a személyt, akinél a gyámhatóság a gyermeket ideiglenes hatállyal elhelyezte; akinél a bíróság a gyermeket elhelyezte; vagy aki a gyermeket a gyámhatóság hozzájárulásával családba fogadta.

Gyámság a gyermekvédelem rendszerében

A gyermekvédelem legfőbb alapelve a gyermek mindenek feletti érdekének biztosítása. Minden egyes kérdéskört ennek tükrében kell vizsgálni, azaz a gyermek érdekét el kell határolni a többi résztvevő érdekeitől, így a szüleiétől is.

Amennyiben egy gyermekotthoni élete nem jelent biztonságos környezetet, a szakemberek megítélése szerint a fejlődése, testi, lelki épsége veszélyeztetve van, akkor az egyetlen lehetőség a családból való kiemelés, akkor is, ha a szülők érdeke az lenne, hogy a gyermek a családban maradjon.

Amikor megszületik a döntés, hogy a gyermeket kiemelik a családból, a gyámhivatal információkat szerez a szűkebb és tágabb családi kapcsolatokról, megvizsgálva, hogy ki lenne alkalmas a gyermek befogadására. Azok az adatok, amelyek a vizsgálódás során az illetékes gyámhivatal tudomására jutnak, nem kötelező érvényűek! Minden körülményt gondosan mérlegelve, a gyermek érdekét szem előtt tartva hozzák meg a döntést arról, hogy ki legyen a gyermek gyámja *és helyettes gyermekvédelmi gyámja*.

A gyermekek életében az egyik legnehezebb helyzet az, amikor el kell mennie a családjától, a megszokott környezetéből, amikor elveszít mindent, ami eddig az ő életéhez tartozott. Enyhítheti a veszteségét, ha utána is egy ismerősebb közegben élhet, ha olyan ember lesz a gyámja, akit ismer. Vannak azonban olyan helyzetek, amikor ez nem lehetséges.

A Gyvt. mindenképpen a családban való elhelyezést preferálja az intézeti elhelyezéssel szemben. A Gyvt. 7. § (2)-(3) bekezdéseinek értelmében a gyermeknek joga van – örökbefogadó családban vagy más, családot pótló ellátás formájában – a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodást helyettesítő védelemhez.

A Ptk. 4:2 §-ban a gyermekek védelmében, kapcsolatban ugyanacsak megerősíti:

- A gyermeknek joga van ahhoz, hogy saját családban nevelkedjék.
- Ha a gyermek nem nevelkedhet saját családjában, akkor is biztosítani kell számára, hogy lehetőleg családi környezetben nőjön fel és korábbi családi kapcsolatait megtarthassa.

A Gyvt. szerint további pontosítás történt, a tizenkét év alatti gyermek átmeneti gondozását és otthont nyújtó ellátását befogadó szülőnél kell biztosítani, kivéve ha

- a gyermek tartósan beteg, súlyosan fogyatékos;
- a testvéreket nem lehet együttesen a befogadó szülőnél elhelyezni;
- vagy más okból szükséges az intézményes elhelyezés biztosítása;
- továbbá gyermekek átmeneti gondozása esetén az intézményes elhelyezést a szülő, törvényes képviselő kéri és az nem ellentétes a gyermek érdekével.

A gyermekvédelmi gyám elsősorban nehéz élethelyzetben levő gyermekek számára törekszik segítséget nyújtani.

A gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló gyermek gyámsága

A jogintézmény célja, hogy a gyermek érdekét következetesen, a gondozási helytől függetlenül képviselje egyetlen személy. Feladata a gyermek jogainak biztosítása, véleményének megismerése és arról az ellátást nyújtó, valamint az eljáró hatóság tájékoztatása. A gyermekvédelmi gyám képes az állandóságot biztosítani attól függetlenül, hogy a gyermeknek hol van éppen a gondozási helye.

A gyermekvédelmi gyám kirendelése és jogállása

A gyámhatóság a gyermek részére gyermekvédelmi gyámot rendel, ha

- ideiglenes hatállyal nevelőszülőnél, gyermekotthonban vagy más bentlakásos intézményben helyezte el a gyermeket, és pert indított a szülői felügyelet megszüntetése iránt,
- a gyermek szülei hozzájárultak a gyermek ismeretlen személy által történő örökbefogadásához,
- a gyermek szülei ismeretlen helyen tartózkodnak, a gyermek a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény, valamint a menedékjogról szóló törvény szerint kísérő nélküli kiskorúnak minősül vagy a szülők bármilyen más okból nem gyakorolják szülői felügyeleti jogukat, és egyik esetben sem lehetséges családbafogadó gyám kirendelése,
- nevelésbe vette a gyermeket.

A gyermekvédelmi gyám minden esetben a gyermek törvényes képviselője, viseli az ehhez kapcsolódó jogokat és kötelességeket.

Feladatait a területi gyermekvédelmi szakszolgálattal létesített közalkalmazotti jogviszony keretében, önálló munkakörben látja el.

A gyermekvédelmi gyám munkavégzéssel járó egyéb jogviszonyt – tudományos, oktatói, művészeti, lektori, szerkesztői, valamint jogi oltalom alá eső szellemi tevékenység kivételével – csak a munkáltatói jogkör gyakorlójának engedélyével létesíthet.

Egy gyermekvédelmi gyám egyidejűleg 30 gyermek gyámságát és 30 gyermek helyettes gyermekvédelmi gyámságát láthatja el.

A gyermekvédelmi gyám tevékenységét a gyámhatóság irányítja és felügyeli, a gyermekvédelmi gyám feladatainak ellátásához szükséges feltételeket a területi gyermekvédelmi szakszolgálat biztosítja.

A gyermekvédelmi gyám jogai

A gyermekvédelmi gyámnak **joga van** súlyos veszélyeztettség esetén a gyermekeket a gondozási helyéről elvinni, biztonságos gondozási helyet keresni neki. Erről a döntéséről minden esetben tájékoztatnia kell a gyámhatóságot.

Ez az a jogkör, ami különösen indokoltá teszi a gyermekvédelmi gyámok foglalkoztatását. Akár nevelőszülőknél, akár intézményben él a gyermek, az érdekei sérülnek, ha az adott gondozási helyhez kapcsolódik a gyámja. Előfordulhatnak olyan helyzetek, amikor a gyermek érdeke ütközik a gondozási hely érdekeivel, és ilyenkor szükség van egy külső, elfogulatlan, csak a gyermek érdekeit figyelembe vevő személyre.

Ez teszi indokoltá azt a döntést, mely szerint nem lehet gyermekvédelmi gyám:

- a gyámhatóság vezetője vagy ügyintézője,
- a területi gyermekvédelmi szakszolgálat vezetője,
- a gyermekotthon és a nevelőszülői hálózat vezetője vagy foglalkoztatottja,
- a gyermek nevelőszülője.

A Ptk. 4:233. §-a a következőképpen rendelkezik **a gyámság viselésének kizárásáról**:

- aki cselekvőképességet érintő gondnokság alatt áll;
- aki szülői felügyeletet megszüntető vagy közügyektől eltiltó jogerős ítélet hatálya alatt áll;
- akinek szülői felügyeleti joga azért szünetel, mert gyermekét nevelésbe vették;
- akinek a gyermekét örökbefogadhatónak nyilvánították; vagy
- akit a szülői felügyelet gyakorlására jogosult szülő a gyámságból közokiratban vagy végrendeletben kizárt.

- Ha a szülői felügyeletet gyakorló szülő azt a személyt zárta ki a gyámságból, akit a másik szülő gyámul nevezett, a kiskorú gyermek érdekeinek figyelembevételével a gyámhatóság dönti el, hogy melyik rendelkezés érvényesüljön.

Gyámmá válhat ugyanakkor nevelőszülő is, amennyiben legalább **2 éve** saját háztartásban neveli a gyermeket, előreláthatólag nem is szüntetik meg a nevelésbe vételt, és természetesen a nevelőszülő vállalja a gyermek törvényes képviselőjének ellátását.

A gyermek képviselője

A gyermekvédelmi gyám **joga és kötelessége** hogy a gyermeket **személyi és vagyoni ügyeiben képviselje**. Ennek érdekében a gyermekvédelmi gyám különösen

- eljár a gyermek személyes okmányainak beszerzése érdekében, kéri a gyermek közgyógyellátásra való jogosultságának megállapítását és a gyermek tartózkodási engedélyének meghosszabbítását,
- törvényes képviselőként nyilatkozatot tesz a gyermekben végzendő egészségügyi beavatkozásokhoz,
- eljár a gyermek iskolai beíratása, tanulói jogviszonyának, magántanulói jogállásának létesítése, megszüntetése ügyében,
- kérelmezi a gyámhatóságnál a gyermek és szülei kapcsolattartásának szabályozását, módosítását, a gyermek örökbefogadhatóvá nyilvánítását, a gondozási hely megváltoztatását, a gondokság alá helyezés iránt eljárás megindítását, a nevelésbe vétel megszüntetését, ha azok feltételei fennállnak,
- a gyermek örökbefogadásának előkészítése során a gyermekvédelmi szakszolgálattal együttműködve – a szülő-gyermek kapcsolat kialakulása érdekében – a kötelező gondozásba kihelyezést megelőzően engedélyezheti, hogy a gyermek az örökbe fogadni szándékozó szülőnél tartózkodjon, amelyről egyidejűleg értesíti a gyámhatóságot,
- képviseli a gyermeket a hatósági ügyekben,
- szükség esetén kérelmezi a gyermek tanulási képességét érintő vizsgálatát.

- A gyermekvédelmi gyám tájékoztatja a gyermeket az otthonteremtési támogatás és az utógondozói ellátás iránti kérelem benyújtásának lehetőségéről és elősegíti a gyermek kérelmének benyújtását.
- **Kivételt képez**, ha „ha a gyermek ügyében a törvényes képviselőt gyakorló szülő törvény vagy a gyámhatóság rendelkezése, érdekkellentét vagy más tényleges akadály miatt nem járhat el, a gyámhatóság a gyermeknek **eseti gyámot** rendel”.
- A gyermekvédelmi gyám **nem adhat** hozzájáruló nyilatkozatot a gyermek örökbefogadásához. A gyermekvédelmi gyám jognyilatkozatainak érvényességéhez a gyámhatóság jóváhagyása szükséges, ha a jognyilatkozat a gyermek családi jogállására és az ezzel kapcsolatos perindításra vonatkozik.

A gyermek vagyonának kezelése

A gyermekvédelmi gyám joga és kötelessége, hogy feladatkörében védje a gyermek vagyoni érdekeit, gondoskodjon a vagyon megfelelő hasznosításáról, kezeléséről és a rendes vagyonkezelés szabályai szerint intézze a gyermek ügyeit.

A gyermekvédelmi gyám a gyermek vagyonát leltár alapján veszi át.

A gyermekvédelmi gyám **eseti, rendszeres és végszámadást készít** a gyámhatóságnak.

Ezeknek tartalmaznia kell:

- a bevételek tételes felsorolását,
- a kiadások tételes felsorolását,
- a számadásban feltüntetett tételek sorrendje szerint a bevételeket és a kiadásokat igazoló iratokat,
- a gyámolt vagy a gondnokolt személy ügyeire, kiemelten az oktatásra, nevelésére, tartására, ellátására, egészségi állapotára vonatkozó jelentést.
-

Számadások benyújtására vonatkozó szabályok

- a vagyonkezelésre jogosult gyám éves számadását, valamint a jelentésben foglalt beszámolóját minden évben annak a hónapnak a 15. napjáig nyújtja be a gyámhivatalhoz, amelyik hónapban a kirendelésről szóló határozatot vele közölték.

- a számadás alapját a leltár és a vagyonkezelést átadó határozat, tartalmát a bevételek és a kiadások képezik. A számadás és a jelentés a benyújtás időpontját megelőző hónap első napjától visszafelé számított 12 hónapra vonatkozik.
- amennyiben a kiskorú gyermek gazdálkodó szervezet tagja, részvényese és a gazdálkodó szervezet a számviteli törvény szerinti beszámoló készítésére köteles, a beszámolót a vagyonkezelőnek a beszámoló elkészítését követő 30 napon belül a gyámhivatalhoz be kell nyújtani. Elfogadásáról – eseti számadásként – a gyámhivatal határozattal dönt.
- a gyámhivatal hivatalból, a korlátozottan cselekvőképes kiskorúnak, a gyermek közeli hozzátartozójának kérésére a gyámot, illetve gondnokot indokolt esetben eseti számadásra kötelezheti.
- a gyámhivatal különösen azt a gyámot, illetve gondnokot kötelezi eseti számadásra,
- akinek engedélyezte, hogy a gyermek, illetve a gondnokolt vagyonát igénybe vegye,
- aki éves számadásra nem köteles,
- aki gazdálkodó szervezet kiskorú vagy cselekvőképességet érintő gondnokság alatt álló tagja, részvényese vagyonkezelését látja el, különösen, ha osztalékelőleg kifizetésére kerül sor.
- a gyámhivatal által kirendelt, vagyonkezelésre jogosult gyám, a vagyonkezelői joga megszűnését, illetve a hagyatéki eljárás jogerős befejezését követő 15 napon belül a vagyon állagára vonatkozó számadást (végszámadást) terjeszt elő. A végszámadás a korábban felvett leltáron, illetve benyújtott számadásokon alapul.
- a végszámadás a vagyonkezelés egész időtartamára kiterjed. Ha a vagyon kezelője tevékenységéről rendszeres számadásra köteles, a végszámadás a rendszeres számadásra épül.
- ha a gyámság megszűnésével a gyermek szülői felügyelet alá kerül, a végszámadást a gyámhivatalhoz kell benyújtani.
- ha a gyám személyében változás történik, az nyújtja be a végszámadást a gyámhivatalnak, akinek a gyámi tisztsége megszűnt.
- ha a gyámság a nagykorúság elérése miatt szűnik meg, a gyámi tisztséget ellátó személy annak tartozik végszámadással, aki a vagyon felett rendelkezni jogosult. Ez az irányadó a gyámolt halála esetén is. A végszámadás egy – a fiatal felnőtt aláírásával átvett – példányát a gyám az illetékes gyámhivatalnak megküldi.

- **nem köteles éves számadásra** a gyermekvédelmi gyám, ha a gyámolt nem rendelkezik vagyonnal és utána kizárólag családtámogatási ellátást folyósítanak.
- A gyermekvédelmi gyám a működése során felmerült kiadásainak megtérítését a gyermektől nem igényelheti.
- Ha a gyámhatóság a gyámot nem hatalmazta fel a gyermek vagyonának kezelésével járó feladatok ellátására, a gyermek részére **vagyonkezelő eseti gyámot** rendel elsősorban a területi gyermekvédelmi szakszolgálatnak, illetve – ha a gyermekotthon vagy a nevelőszülői hálózatot nem állami szerv tartja fenn, illetve működteti – a működtetőnek ezzel a munkakörrel megbízott dolgozói közül.

A gyámhatóság elbírálja a gyám, illetve a vagyonkezelő eseti gyám eseti, rendes, valamint végszámadását.

A gyermekvédelmi gyám kötelességei

A gyermekvédelmi gyám figyelemmel kíséri és elősegíti a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, nevelését, valamint ellenőrzi a gyermek teljes körű ellátásának megvalósulását. Ennek érdekében a gyermekvédelmi gyám

- a gyermek életkorának megfelelően a gyermekkel személyes és közvetlen találkozást, beszélgetést kezdeményez a kirendelését követően legfeljebb tizenöt napon belül, a kirendelése időtartama alatt legalább havonta egy alkalommal, a hatodik életévét be nem töltött gyermek esetén legalább kéthetente egy alkalommal,
- a gyermek számára telefonon történő elérhetőséget, illetve kérésére a gondozási helyén vagy semleges helyen történő találkozást biztosít,
- a szülőkkel, más hozzátartozókkal való kapcsolattartást figyelemmel kíséri, szükség esetén elősegíti,
- a gyermek oktatását biztosító nevelési-oktatási intézményekkel kapcsolatot tart, figyelemmel kíséri a gyermek iskolai előmenetelét, magatartását,
- együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal a gyermek vér szerinti családja helyzetének megismerése érdekében,
- a kirendelését követően harminc napon belül felveszi a kapcsolatot a gyermek szüleivel, és fenntartja azt a gyermekvédelmi gondoskodás időtartama alatt,

továbbá a nevelésbe vétel megszüntetését követően három hónapig, kivéve ha a szülők hozzájárultak gyermekük örökbefogadásához vagy a bíróság megszüntette szülői felügyeleti jogukat, illetve a gyámhatóság örökbefogadhatóvá nyilvánította a gyermeket,

- a gondozási helyről történő engedély nélküli távozás esetén a gyermeket – ha ismert, hogy hova távozott – visszaviszi a gondozási helyére, ellenkező esetben megteszi a gyermek felkutatásához szükséges intézkedéseket,
- szükség szerint, de legalább félévente jelentést készít a gyámhatóságnak a gyermek helyzetéről,
- a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló miniszteri rendeletben meghatározottak szerint részt vesz a gyermek egyéni gondozási-nevelési tervének elkészítésében.
- Ha a gyermekvédelmi gyám mellett a gyámhatóság egyes gyámi feladatok ellátására gyámként kirendeli a nevelőszülőt, a gyermekvédelmi gyám és a nevelőszülő köteles egymással együttműködni.
- A gyámot a gyermek elhelyezésének joga nem illeti meg, és a gyermek tartózkodási helyét csak a gyámhatóság engedélyével változtathatja meg, **kivéve:** a gyámhatóság a gyermek gondozási helyének azonnali hatállyal történő megváltoztatásáról fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható határozatban dönt, ha a gyermek érdekét gondozási helye súlyosan veszélyezteti, illetve **ha a gyermekvédelmi gyám a gyermeket súlyos veszélyeztetettsége miatt másik, biztonságos gondozási helyre viszi**, erről a gyámhatóságot egyidejűleg értesíti, és kéri a kijelölt gondozási hely megváltoztatását.
- A gyermek tartózkodási helyét, illetve annak megváltoztatását – ha a gyermek kórházi kezelés alatt áll, előzetes letartóztatásban van, illetve szabadságvesztését vagy egyéb büntetését tölti kivételével – a gyermekvédelmi gyám bejelenti a gyámhatóságnak, és kéri annak jóváhagyását. Ha a gyermek kórházi kezelés alatt áll, előzetes letartóztatásban van, illetve szabadságvesztését vagy egyéb büntetését tölti ezen esetekben a gyermekvédelmi gyám értesíti a gyámhatóságot a gyermek tartózkodási helye megváltozásáról.

A gyermekvédelmi gyám legfőbb **feladata** az, hogy a hozzá tartozó **gyermekkel rendszeres, személyes kapcsolatot tartson fent**. A gyermekvédelmi gyámnak olyan bizalmi légkört kell teremtenie, amiben a gyermek képes őszintén megnyílni, ehhez éreznie kell a gyám teljes és aktív figyelmét, ítéletmentes hozzáállását, nyílt kommunikációját.

A gyermekvédelmi gyám **titoktartási kötelezettséggel tartozik**, mint minden, a gyermekvédelemben dolgozó szakember. A rá bízott bizalmas információkat nem adhatja tovább harmadik személynek.

A gyermekvédelmi gyámot **jelzési kötelezettség is terheli**, azaz minden olyan esetet jeleznie kell, amikor a gyermek veszélyeztetve van.

A gyermekvédelmi gyám feladata a hazagondozás elősegítése. Minden gyermeknek joga van saját családjával élni, ott nevelkedni. A gyermekvédelmi gyám ismeri a család helyzetét, ismeri a családtagokat, és ismeri a gyermeket, így a gyermekvédelmi gyám az, aki segíteni tud abban, hogy a helyzetük rendeződön.

A gyermekvédelmi gyám feladata a gyermek származási családjával való kapcsolattartás segítése. A gyermek érdeke az, hogy a gyám és a szülők együttműködve rendezni tudják a körülményeket, hogy a gyermek újra a családjával élhessen.

A gyermekvédelmi gyámnak ismernie kell a gyámság intézményi szabályait, kereteit, határait.

A gyermekvédelmi gyám tevékenységi körei

- **Kapcsolattartás a gyermekkel**

A gyermekvédelmi gyám munkája során a jogszabálynak megfelelően felveszi a gyámsága alá kerülő gyermekkel a kapcsolatot. Fontos, hogy a gyermek tisztában legyen, pontosan milyen ügyekben keresheti a gyermekvédelmi gyámot, milyen fajta segítségre számíthat, hol és milyen módon érheti el, ha szükséges.

A gyermekvédelmi gyámtól elvárható, hogy tudja tiszteletben tartani a gyermek által szabott fizikai és egyéb határokat, esetleg olyan életeseményeket, amelyeknek elmondására még nincs érzelmileg felkészülve.

A gyermekvédelmi gyám a gyermekkel való kapcsolattartása során részt vesz a gyermek hosszú távú tervei kidolgozásában, figyelembe véve a gyermek, az őt körülvevő nevelők, gondozók, gyermekvédelmi szakemberek, és a vér szerinti szülők javaslatait.

A gyermekvédelmi gyám a gyermekkel való kapcsolattartása során figyel a megfelelő kortárskapcsolatok kialakítására, formálására, illetve a gyermek önálló életre való felkészítésére.

- **Kapcsolattartás a vér szerinti szülővel**

A gyermekvédelmi gyám munkája során – ha szükséges – gondoskodik arról, hogy a kapcsolattartások zavartalanul valósuljanak meg, a találkozások ne csak rutinszerűek legyenek, hanem valóban szolgálják az érzelmi viszonyok ápolását.

- **A gyermekvédelmi gyám szerepe a gondozás-nevelés folyamatában**

A gyermekvédelmi gyám figyelemmel kíséri és elősegíti a gyermek testi, érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődését, nevelését, valamint ellenőrzi a gyermek teljes körű ellátásának megvalósulását.

- **A gyermekvédelmi gyám tanulás-segítő szerepe**

A gyermekvédelmi gyám a gyermek oktatását biztosító nevelési-oktatási intézményekkel kapcsolatot tart, figyelemmel kíséri a gyermek iskolai előmenetelét, magatartását.

A gyermekvédelmi gyám a gondozása alá került gyermekek köréből a kiemelkedő képességekkel rendelkezők számára személyre hangolt figyelemmel segítséget nyújt.

A gyermekvédelmi gyám szerepe lényeges a pályaválasztás mögötti átgondolás segítségével, ennek során a gyermek képességeinek, érdeklődési körének, személyisége erőforrásainak tudatosításában, megerősítésében. A gyermekvédelmi gyám munkája során segíti a gyermeket a sokszínű pályatípusok megismertetésében, mind pedig a személyiségfejlesztés által, különösen az önismeret vonatkozásában és a pályára irányuló célok tudatosításában.

Gyermekvédelmi gyámság – nevelőszülői ellátás

A gyermekvédelmi gyámság jelentősen érinti a nevelőszülőknél elhelyezett gyermekek gyámi tisztségének viselését.

- A gyermekvédelmi gyám kezdeményezheti a gyámhatóságnál egyes gyámi feladatok ellátására a nevelőszülő gyámként történő kirendelését, ha

- a nevelőszülő már legalább két éve saját háztartásában neveli a gyermeket,
- nincs folyamatban eljárás a nevelésbe vétel megszüntetésére,
- **a nevelőszülő vállalja** a gyermek törvényes képviselőjének
  - eljár a gyermek személyes okmányainak beszerzése érdekében, kéri a gyermek közgyógyellátásra való jogosultságának megállapítását és a gyermek tartózkodási engedélyének meghosszabbítását,
  - törvényes képviselőként nyilatkozatot tesz a gyermeken végzendő egészségügyi beavatkozásokhoz,
  - eljár a gyermek iskolai beíratása, tanulói jogviszonyának, magántanulói jogállásának létesítése, megszüntetése ügyében.

Ez a **többes gyámrendelés**, mint lehetőség a Polgári Törvénykönyv és a Gyermekvédelmi törvény rendelkezései alapján történhet. A többes gyámrendelés esetén az illetékes gyámhatóságnak meg kell határoznia a gyámok feladatkörének pontos megosztását.

A nevelőszülő, mint gyám ezekben és kizárólag ezekben a feladatkörökben járhat el, a feladatkörök nem bővíthetők!

A gyermekvédelmi gyám irányítása, felügyelete

A gyermekvédelmi szakszolgáltatás az ideiglenes hatállyal elhelyezett, a nevelésbe vett gyermek törvényes képviselőjének ellátása érdekében biztosítja

- a gyermekvédelmi gyámi tevékenységet,
- az eseti gyámi feladatok ellátását, amelynek keretében ellátja a gyermek képviselőjét, ha a gyermekvédelmi gyám a gyermeket nem képviselheti, illetve, ha – különleges szakértelmet igénylő ügyben – a gyermekvédelmi gyám nem tudja a gyermek képviselőjét ellátni.
- helyettes gyermekvédelmi gyámi feladatok ellátását
- A gyermekvédelmi gyám tevékenységét a **gyámhatóság irányítja és felügyeli**, a gyermekvédelmi gyám feladatainak ellátásához szükséges feltételeket a területi gyermekvédelmi szakszolgálat biztosítja.

Kapcsolódó jogszabályok

Magyarország Alaptörvénye

2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről

1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról

331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről